

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Finnmark Kraft AS
Postboks 1500
9506 ALTA

Deres ref

Vår ref

Dato

16/935-

23. juni 2020

Finnmark Kraft AS - Avslag på Stjernevatn kraftverk og regulering av Stjernevatn i Alta kommune i Troms og Finnmark

1. Bakgrunn og søknad

Finnmark Kraft AS har søkt om tillatelse til bygging og drift av Stjernevatn kraftverk og regulering av Stjernevatn med 2 meter.

Byggingen av Stjernevatn kraftverk krever konsesjon etter vannressursloven § 8. Konsesjon kan bare gis hvis fordelene med tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser som blir berørt i vassdraget. Kraftverket vil gi en årlig produksjon på 7,8 GWh.

Reguleringen av Stjernevatn vil øke innvunnet kraftmengde med over 500 nat.hk. Reguleringen krever dermed konsesjon etter vassdragsreguleringsloven. Tiltaket er ikke konsesjonspliktig etter vannfallrettighetsloven da vannfallet ved regulering gir en kraftinnvinning under 4000 nat.hk.

Det er søkt om to utbyggingsalternativ. Det er ved begge alternativene planlagt å regulere Stjernevatn med 2 m. Reguleringen vil foretas med 1 m senkning og 1 m heving fra naturlig vannstand. Det er for begge utbyggingsalternativene søkt om slipp av minstevannføring på 43 l/s om sommeren og 10 l/s om vinteren.

Finnmark Kraft AS har i søknaden lagt til grunn at naturlig vannstand i Stjernevatn er på 327 moh. Nye høydedata for området innhentet gjennom laserskanning fra fly tyder imidlertid på at naturlig vannstand er på om lag 317 moh. Departementet har på bakgrunn av dette justert produksjonsestimatene iht. den reduserte fallhøyden.

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
postmottak@oed.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 59
oed.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
977 161 630

Avdeling
Energi- og
vannressursavdelingen

Saksbehandler
Siri Merethe
Fagerheim
22 24 62 23

Ved en utbygging etter alternativ 1 vil kraftverket, når nye høydedata legges til grunn, utnytte et fall på 314 m, mellom HRV på kote 318 i Stjernevatn og kraftstasjon på kote 4. Vannveien vil ha en total lengde på 2000 m, og er planlagt som boret tunnel over 800 m i øvre del og som nedgravd rørgate de resterende 1200 m. Det er planlagt anleggsvei opp til riggområdet for tunnelboring. Kraftverket vil ved dette alternativet ha installert effekt på 2,4 MW og middelproduksjon på 8,1 GWh/år.

Ved alternativ 2 vil kraftverket, når nye høydedata legges til grunn, utnytte et fall på 278 m mellom HRV på kote 318 i Stjernevatn og kraftstasjon på kote 40 ved Store Lerresfjordelva. Det er planlagt nedgravd rørgate på hele strekningen på ca. 1750 m. Det er planlagt 1 km lang permanent adkomstvei til kraftstasjonen og midlertidig anleggsvei langs rørgatetraseen. Kraftverket vil ved dette alternativet ha installert effekt på 2,4 MW og middelproduksjon på 7,1 GWh/år.

Finnmark Kraft AS har søkt om anleggskonsesjon etter energiloven til bygging og drift av nettilknytning og elektriske anlegg i kraftverket. Det er videre søkt etter oreigningslova om ekspropriasjon av manglende rettigheter (herunder fallrettigheter), dersom det ikke oppnås minnelig avtale med rettighetshavere.

Alta kommune anmoder NVE og Finnmark Kraft AS om å vurdere en utbygging etter hovedalternativet, men uten regulering av Stjernevatn. Fylkesmannen i Finnmark mener fordelene ved en utbygging etter alternativ 1 (hovedalternativet) er større enn ulempene, og går derfor ikke imot dette alternativet. Fylkesmannen har derimot innsigelse til alternativ 2 som de mener vil gi større negative konsekvenser. Finnmarkseiendommen (FeFo) uttaler at de er villige til å inngå en grunneieravtale med Finnmark Kraft AS dersom konsesjon gis til prosjektet. FeFo mener at hovedalternativet er å foretrekke av hensyn til reindrift. Sametinget har fremmet innsigelse til planene om Stjernevatn kraftverk. Innsigelsen begrunnes i negative konsekvenser for berørte reinbeitedistrikter. Naturvernforbundet går imot en utbygging av kraftverket med bakgrunn i negative konsekvenser for naturmiljøet og reindrift. Reinbeitedistrikt 22 og 23 B går imot en utbygging av Stjernevatn kraftverk. Hovedinnvendingen er de samlede utbygginger og arealbeslag som er skjedd i området over tid. Bente Sjursen uttaler at hun er imot hovedalternativet på grunn av negative konsekvenser for biologisk mangfold og støyproblematikk.

2. NVEs innstilling

NVE innstiller på å gi konsesjon til Stjernevatn kraftverk etter alternativ 1. NVE anbefaler at det gis tillatelse til regulering av Stjernevatn med inntil 2 m, men at reguleringen av hensyn til reindrift, landskap og fisk begrenses til 1 m heving i perioden 1. mai til 30. september. NVE anbefaler at det settes vilkår om slipp av minstevannføring på 80 l/s i tiden 1. juni til 30. september og slipp av 20 l/s resten av året. Kraftverket vil med dette ha en årlig produksjon på om lag 7,8 GWh.

NVE anbefaler at det gis tillatelse til utbygging uten etablering av vei til inntak og med midlertidig anleggsvei til tunnelpåhugg. Av hensyn til reindriften anbefaler NVE at det settes krav om at det skal tas kontakt med reinbeitedistriktet for avklaring av anleggsperiode og tilpasninger i forbindelse med detaljplanen. NVE anbefaler at det settes krav om at tiltakshaver skal utarbeide konkrete planer for støydempende tiltak i detaljplanen.

Departementet har sendt NVEs innstilling på høring til Alta kommune, Fylkesmannen i Finnmark, Finnmark fylkeskommune og Sametinget. Alta kommune og Fylkesmannen i Finnmark har ikke kommentert innstillingen. Sametinget viser i brev av 20.3.2018 til at de har fremmet innsigelse, og ber om konsultasjon med departementet før endelig vedtak fattes. Finnmark fylkeskommune har i brev av 22.3.2018 enkelte merknader innen temaene vannforvaltning og kulturminner. Fylkeskommunen uttaler at det for alternativ 2 er sannsynlig at det finnes automatisk fredete kulturminner som ikke er påvist tidligere, og at fylkeskommunen derfor må gjøre en befaring før endelig uttalelse kan gis.

3. Vurderingsgrunnlaget

I departementets vurdering om konsesjon skal gis må fordelene og ulempene ved det omsøkte tiltaket veies opp mot hverandre. Skader og ulemper for både allmenne og private interesser skal tas hensyn til.

Bevaring av naturmangfoldet inngår i skjønnsutøvelsen etter vassdragslovgivningen. Det innebærer at miljøkonsekvensene ved kraftverksutbygging må vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der de samfunnsøkonomiske fordelene avveies mot ulempene, herunder blant annet forringelse eller tap av naturmangfold.

Bestemmelsene i naturmangfoldloven § 7 og prinsippene i samme lov §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer for vedtak etter vassdragsreguleringsloven og vannressursloven. Det vises i den sammenheng til forvaltningsmålene om naturtyper, økosystemer og arter i naturmangfoldloven §§ 4 og 5. Disse forvaltningsmålene blir iaktatt ved departementets behandling etter vassdragslovgivningen.

Departementets vurdering og tilråding bygger bl.a. på følgende:

- Søknaden av 4.4.2014 med tilhørende rapport om konsekvenser for biologisk mangfold m.m.
- NVEs innstilling av 10.12.2015.
- Innkomne høringsuttalelser.
- Søk i aktuelle databaser, som Miljødirektoratets Naturbase.
- Departementets befaring av 13.9.2018.
- Departementets konsultasjonsmøter med reinbeitedistrikt 22 og 23B.
- Departementets konsultasjon med Sametinget

Departementet finner at tiltaket er godt nok opplyst ved gjennomførte utredninger og høringer til at vedtak kan fattes. Departementet viser til at materialet antas å gi den kunnskap som

kreves om utbredelse av naturtyper og arter og den økologiske tilstanden i området. Også virkningene av utbyggingen er godt nok opplyst.

4. Departementets vurdering av tiltakets konsekvenser

4.1 Prissatte virkninger

Kraftproduksjon

Den viktigste samfunnsnyttan med Stjernevatn kraftverk vil være produksjon av ny fornybar kraft. Ved en utbygging etter alternativ 1 vil kraftverket kunne produsere om lag 8,1 GWh, med om lag 3,0 GWh vinterkraft. En utbygging med NVEs anbefalte slipp av minstevannføring og manøvreringsreglement for Stjernevatn vil kunne produsere om lag 7,8 GWh.

Utbyggingskostnader

Finnmark Kraft AS har i brev av 14.11.2018 oppgitt utbyggingskostnadene for alternativ 1 til 38 mill. kroner. Justert til prisnivå 2019 gir dette en utbyggingspris på 39,5 mill. kroner. Dette gir en spesifikk utbyggingspris på 5.06 kr/kWh ved en utbygging i tråd med NVEs innstilling.

Utbyggingskostnadene er basert på søkers egne anslag. Hvor store de faktiske utbyggingskostnadene vil bli dersom det gis konsesjon, vil først være kjent etter at detaljplan er vedtatt og anbudskonkurranse er holdt. Det vil da være opp til søker å avgjøre hvorvidt prosjektet totalt sett vil være bedriftsøkonomisk lønnsomt.

Lønnsomhet

Departementet har gjort en beregning av nåverdien av prosjektet basert på oppgitte investeringskostnader, antatte driftskostnader, forventet produksjon, samt et utfallsrom for kraftprisen, slik det er modellert av NVE frem mot 2040 (høy/lav/basis). Forventet kraftproduksjon er basert på NVEs innstilling og ny informasjon fra Finnmark Kraft AS om endrede kotehøyder og nytt produksjonsanslag av 14.11.2018.

Gitt forutsetningene for investerings- og driftskostnader gir prosjektet negativ nåverdi om man legger NVEs basisprisbane og forutsetningene i NVEs innstilling til grunn, med unntak for et lavere kostnadsnivå. I et høyprisscenario viser beregningene positiv nåverdi, med unntak for et høyere kostnadsnivå.

Alta kommune vil få årlige inntekter fra konsesjonsavgifter, konsesjonskraft m.m. I anleggsfasen vil byggingen medføre noe økt sysselsetting i regionen.

Departementet understreker at de samlede virkningene av tiltaket ikke er begrenset til de som kan prissettes. I konsesjonsvurderingen vil departementet vurdere miljøvirkningene av tiltaket nærmere, og ta stilling til om tiltaket samlet sett vurderes som samfunnsøkonomisk lønnsomt. Departementets samlede vurdering av fordeler og ulemper inngår i konklusjonen.

4.2 Reindrift

Influensområdet for Stjernevatn kraftverk inngår i områder med verdi for reindrift. Tiltaksområdet ligger innenfor grensene til reinbeitedistrikt 23 B – Girenjárga (rbd 23 B). Tiltaksområdet grenser også til reinbeitedistrikt 22 – Fiettar (rbd 22). Grensen mellom reinbeitedistriktene følger delvis Stjerneelva og nordøstsiden av Stjernevatn. Stjernevatn og elva utgjør i dag et naturlig stengsel mellom distriktene, med unntak av enkelte steder hvor det er satt opp gjerde.

Reinbeitedistrikt 23 er inndelt i fire grupperinger, hvorav det er gruppe rbd 23 B som benytter området ved Stjernevatn. Reinen trekker inn området der Stjernevatn kraftverk er planlagt i april/mai og trekker østover mot vinterbeiteområdene igjen i september/oktober.

Rbd 22 er inndelt i to siidaer, hvorav det er den vestlige siidaen som benytter området som grenser til Stjernevatn. Rbd 22s rein benytter området i om lag tilsvarende periode som rbd 23 B.

Sametinget mener at Stjernevatn kraftverk kan ha vesentlige negative virkninger for reindriften og har fremmet innsigelse. Fylkesmannen i Finnmark mener at alt. 2 vil ha de klart største ulempene for reindrift og har fremmet innsigelse til dette alternativet. FeFo deler oppfatningen om at alt. 2 vil ha størst konsekvenser for reindriften. I følge FeFo vil nedtapping av Stjernevatn medføre at vannet ikke lenger vil fungere som et skille mellom distriktene.

NVE mener i likhet med Fylkesmannen og FeFo at en utbygging etter alt. 2 vil ha størst ulemper for reindrift. Ved en utbygging etter hovedalternativet er det etter NVEs oppfatning i hovedsak i anleggsfasen utbyggingen kan ha negative konsekvenser. Området ved Stjernevatn fremstår som mer uberørt enn de nedre delene av tiltaksområdet, men NVE vurderer at de fysiske inngrepene som planlegges i dette området vil være små. NVE påpeker at inngrepene knyttet til dam, inntak og ev. kanalisering av minstevannføring må gjøres så skånsomt som mulig. NVE anbefaler at det i perioden 1.5. til 30.9 ikke gis tillatelse til senkning av Stjernevatn under naturlig vannstand. NVE anbefaler videre at det settes vilkår om at det skal "tas kontakt med reinbeitedistriktet for avklaring av anleggsperiode og tilpasninger i forbindelse med detaljplanen".

Rbd 23 B og rbd 22 er imot utbygging av Stjernevatn kraftverk. Departementet gjennomførte konsultasjonsmøte med rbd 23 B 13.9.2018 og rbd 22 2.10.2018.

Rbd 23 B uttaler at det er mange forhold som vanskeliggjør dagens drift, og at de er utsatt for en stor samlet belastning av ulike inngrep. E6, som krysser distriktet på tvers, har i tillegg til selve inngrepet og forstyrrelsen fra trafikken også negative konsekvenser for distriktet som følge av enkel adkomst for fjellvandrere, bærplukkere, jegere mv. Delvis langs E6 er det også en eksisterende 132 kV kraftledning, og parallelt langs denne vil ny 420 kV kraftledning (Balsfjord-Skaidi) gå. Langs kysten er det betydelig med fritidsboliger.

Etter rbd 23 Bs syn er ikke konsekvensene av Stjernevatn kraftverk alene så store, men den samlede belastningen og bit for bit utbyggingen gjør at tiltaket vil være svært problematisk. De største ulempene vil være knyttet til anleggsperioden, der spesielt simler vil ha stor unnvikelsesavstand. Når anlegget er i drift er det spesielt bekymring for at trekkveier langs vannet oversvømmes som følge av hevingen av vannstanden med 1 m. Langs vannet er det områder som blir relativt tidlig frie for snø og som nyttes om våren, og rbd 23 B frykter at oppdemming kan medføre direkte og indirekte beitetap. Videre er det bekymring for at reguleringen kan øke sannsynligheten for tap av kalver som følge av usikker is og bratte isråker langs vannet. Det er også bekymring for at etableringen av kraftverket kan medføre økt ferdsel i området, både som følge av tilsyn av anlegget og økt tilgjengelighet for annen ferdsel. Det stilles også spørsmål ved om etableringen av Stjernevatn kraftverk kan være en døråpner for regulering av andre vann på et senere tidspunkt.

Rbd 23 B påpeker at utbygging av både ny 420 kV kraftledning og Stjernevatn kraftverk på samme tid vil være kritisk, spesielt ved helikoptertrafikk til samme tid.

Rbd 23 B er sterkt imot at Stjernevatn kraftverk får konsesjon. Dersom det likevel skulle bli gitt konsesjon må det ifølge distriktet settes følgende vilkår:

- Veien opp til påhugg må tilbakeføres til naturlig tilstand og sperres slik at det ikke er mulig å kjøre med firhjulung eller lignende. Etablering av bom er ikke tilstrekkelig.
- Det må settes vilkår om en detaljert tidsplan. Byggingen av kraftverket kan ikke foregå samtidig med byggingen av 420 kV kraftledning.

Rbd 22 viser til at de er utsatt for en stor samlet belastning av inngrep som vanskeliggjør driften. Ifølge rbd 22 er allerede belastningen så stor at det truer livsgrunnlaget. Distriktet viser til bl.a. hytteutbygging, ny 420 kV kraftledning, Folldal gruver og Porsa kraftverk. I tillegg er det planer om oppstart av kobbergruva Nussir i deres område.

Rbd 22 mener at Stjernevatn kraftverk øker faren for sammenblanding av rein med rbd 23 B. Distriktet viser til at det kan være vanskelig å etablere gjerder mot Stjernevatn som i tilstrekkelig grad hindrer sammenblanding av rein ved ulike reguleringshøyder, samtidig som gjerdene ikke blir ødelagt av is. Rbd 22 viser videre til at Stjerneelvas funksjon som sperre om våren når eksisterende gjerder er under snø, kan bli svekket som følge av redusert vannføring.

Rbd 22 er bekymret for at etableringen av kraftverket kan gi økt ferdsel i området, også etter at anlegget er satt i drift.

Sametinget har fremmet innsigelse. Departementet gjennomførte konsultasjon med Sametinget 17. juni 2019.

Sametinget viser til at den samlede belastningen av inngrep i både Girenjarga og Fiettar reinbeitedistrikter, som begge vil bli påvirket av tiltaket, er stor. Sametinget påpekte at selv

om konsekvensene av Stjemevatn kraftverk alene ikke er så store, så gjør den samlede belastningen og bit-for-bit utbyggingen at tiltaket vil være svært problematisk. Etter Sametingets syn gjør mengden inngrep at reinbeitedistriktene nærmer seg tålegrensen.

Sametinget uttrykker bekymring for at reguleringen av Stjemevatn og redusert vannføring i Stjerneelva kan øke faren for sammenblanding av rein mellom distriktene. Sametinget viste til at elva har funksjon som sperre mellom distriktene under snøsmeltingen om våren når de eksisterende sperregjerdene langs vassdraget er under snø. Sametinget ba også om at det innføres vilkår om en evalueringsperiode slik at utbygger pålegges å sette opp gjerder mot Stjernevatn, dersom reguleringen forårsaker sammenblanding av reinflokkene.

Sametinget er også bekymret for at reguleringen vil føre til usikker is på våren. Sametinget uttrykker at isforholdene på vinteren nok ikke blir forverret av reguleringen, men mener at det spesielt på våren vil kunne bli mer usikker is, noe som kan vanskeliggjøre flytting fra vinterbeite.

Sametinget er også bekymret for at tiltaket vil øke tilgjengeligheten til området og dermed skape økt ferdsel og øke faren for forstyrrelser og påfølgende unnvikelse av rein. Sametinget ønsker derfor at det settes vilkår om at anleggsvei planlagt opp til tunnelpåhugget tilbakeføres til naturlig tilstand og at det settes naturlige stengsler langs traseen for å ikke øke tilgjengeligheten. De påpekte at det ikke er tilstrekkelig å sette opp en bom for å hindre ferdsel. Sametinget påpekte at det ved en ev. konsesjon er svært viktig at utarbeidelse av MTA-plan, utbygging og drift av kraftverket skjer i samråd med reinbeitedistriktene.

Departementet mener det er innhentet et tilstrekkelig faktagrunnlag for å kunne vurdere det omsøkte tiltaket opp mot reindriftsinteresser. Saken må anses så godt utredet at det kan fattes beslutning om det skal tillates inngrep i bruksområdene. Departementet bygger i den sammenheng også på dokumentasjon av andre inngrep.

Departementet er innforstått med reinbeitedistriktenes bekymring for det totale trykket av inngrep og forstyrrelser. Kraftanlegg, veier, ferdsel m.m. kan medføre konflikter i og rundt de aktuelle områdene. Samtidig kan summen av alle små og store arealinngrep forringe reindriften tilgang til store, intakte trekk- og beiteområder.

Etter departementets oppfatning vil Stjernevatn kraftverk ha ulemper for reindriften, spesielt i anleggsperioden. Etter departementets oppfatning kan tiltaket også medføre varige ulemper, særlig knyttet til fare for sammenblanding av reinflokker og usikker is på Stjernevatn. Reinbeitedistriktene er, etter departementets syn, utsatt for en stor samlet belastning, noe som gjør at selv små tilleggsbelastninger kan få konsekvenser for reindriften i området. Ulempene for reindriften tillegges vekt i den samlede vurderingen for Stjernevatn kraftverk.

4.3 Naturmangfold

Flora, fauna og naturtyper

Det er registrert én viktig naturtype i henhold til DNs håndbok nr. 13, en forekomst av naturtypen kilde som er vurdert til å være av regional verdi (B-verdi). Naturtypen kan bli påvirket av en utbygging av adkomstveien til kraftstasjonen ved en utbygging etter alternativ 2. Gaupe og jerv, som begge har status som sterkt truet (EN) i Rødlista, forekommer i regionen. Det er også registrert rovfugler innen kategoriene nær truet og truet i regionen. Det er sannsynlig at oter (sårbar - VU) forekommer i nedre del av Store Lerresfjordelva.

Det skal ikke gjøres direkte fysiske inngrep i den registrerte kildebekken, men Ecofact vurderer at adkomstveien til kraftstasjonen ved en utbygging etter alternativ 2, teoretisk sett kan berøre dreneringsmønsteret og grunnvannet i området der kilden ligger. Fylkesmannen i Finnmark (FM) vurderer at hovedalternativet vil ha minst konsekvenser for flora, fauna og naturtyper. FM mener at det av hensyn til fugl ikke bør etableres høyspentlinje over fjorden.

NVE vurderer at så lenge tiltaket ikke fører til direkte inngrep i kildebekken vil utbyggingen være akseptabel for temaet naturtyper. For fauna mener NVE at det er særlig fossekall og oter, som er vassdragstilknyttet, som kan forventes å bli noe påvirket av en utbygging av Stjernevatn kraftverk. Rovfuglene og rovdirene har ikke registrerte yngle-/hekkeområder i influensområdet, og vil etter NVEs syn ikke bli vesentlig berørt av en utbygging.

Fisk og ferskvannøkologi

Vassdraget har verdier for fisk og fiske. Stjernevatn har en bestand av stor ørret, og ifølge lokalkjente er det godt fiske. Stjerneelva har ikke anadrom fisk og har begrenset verdi for stasjonær ørret. Stjerneelva samløper med Store Lerresfjordelva som har en anadrom strekning på om lag 2 km. Elvene har samløp rett nedstrøms vandringshinderet i Store Lerresfjordelva.

Stjernevatn kraftverk kan påvirke fisk og ferskvannsorganismer gjennom regulering av Stjernevatn, redusert vannføring i Stjerneelva og endret/ redusert vannføring i Store Lerresfjordelva. Ved en utbygging etter alt. 2 vil kraftverksutløpet gå ut i Store Lerresfjordelva. Ved en utbygging etter hovedalternativet er kraftverksutløpet direkte til sjø, og vannføringen i Store Lerresfjordelva vil bli redusert med om lag 1/3.

Ecofact har gjennomført prøvefiske og undersøkelser i Store Lerresfjordelva som viser at elva har gode gyte- og oppvekstområder for ørret, og at elva har godt potensial for anadrom fisk. Det virker likevel klart at elva ikke er en viktig elv for sjøørret. Ecofact mener videre at fisk og organismer i Store Lerresfjordelva trolig i liten grad vil bli berørt. Reguleringen av Stjernevatn vil påvirke bunndyrproduksjonen, som igjen vil påvirke næringsgrunnlaget for ørret. Det er også mulig at gyteplasser blir påvirket. Etter Ecofacts vurdering vil trolig bestanden av ørret gå noe ned på sikt, men viser samtidig til at erfaringer fra andre vann viser at en slik regulering som oftest ikke er til hinder for en relativt god ørrestamme.

Fylkesmannen er ikke kjent med at det er vesentlige fiskeinteresser knyttet til Store Lerresfjordelva. På bakgrunn av at kraftverksutløpet ved en utbygging etter alt. 2 vil gå i Store Lerresfjordelva, mener Fylkesmannen at det er det beste utbyggingsalternativet av hensyn til fisk.

NVE mener at restvannføringen fra Store Lerresfjordelva sammen med slipp av minstevannføring vil sikre at vandringsmulighetene og oppvekstområdene for anadrom fisk opprettholdes i tilstrekkelig grad. NVE anbefaler at det settes krav om slipp av minstevannføring på 80 l/s i perioden 1. juni til 30. september og 20 l/s resten av året. NVE mener at senkning av vannstanden under normalvannstanden i Stjernevatn om sommeren bl.a. vil ha negative konsekvenser for det akvatiske miljøet i strandsonen. NVE anbefaler at det inntas en bestemmelse om at det fra 1. mai ikke skal tappes fra Stjernevatn før vannstanden har nådd normalvannstanden og at vannet holdes på dette nivået ut september.

Departementets vurderinger for naturmangfold

Etter departementets syn vil Stjernevatn kraftverk ha begrensede ulemper for flora, fauna og naturtyper. De største ulempene for disse temaene vil være knyttet til en ev. utbygging etter alternativ 2. Departementet mener det må legges til grunn at reguleringen av Stjernevatn vil være negativt for ørretbestanden i vannet og at en utbygging etter hovedalternativet vil ha noe negative konsekvenser for sjøørret i Store Lerresfjordelva.

Departementet finner at de samlede negative konsekvensene for naturmangfold er relativt begrenset ved en ev. utbygging i tråd med NVEs anbefaling. Ulempene for naturmangfold tillegges noe vekt i den samlede konsesjonsvurderingen.

4.4 Landskap og friluftsliv

Det fremkommer av søknaden, innkomne høringsuttalelser m.m. at tiltaksområdet har verdier for landskap og friluftsliv. Området blir bl.a. nyttet til jakt, fiske, bærplukking og annet friluftsliv.

Alta kommune mener at de største negative konsekvensene i dette prosjektet knyttes til det samlede omfang av naturinngrep. Etter deres syn vil hovedalternativet gi noe mindre skade på naturmiljøet og andre interesser enn alternativ 2. Hovedalternativet vil også gi størst produksjon, og kommunen mener derfor at det derfor er å foretrekke fremfor alternativ 2. Kommunen anmoder om at det blir vurdert en utbygging uten regulering av Stjernevatn. Alta kommune opplyser om at Stjernevatn har en god bestand av ørret og røye, og det er et attraktivt og relativt mye brukt fiskevann både sommer og vinter. Kommunen mener at en utbygging av Stjernevatn kraftverk vil redusere områdetets verdi for fiske og rekreasjon.

NVE mener at hovedalternativet vil ha minst ulemper for landskap og friluftsliv.

Hovedgrunnen til det er at rørgatetraseen og anleggsveien for alternativ 2 er planlagt i et bratt og teknisk krevende terreng som vil kreve betydelige inngrep i form av skjæringer og fyllinger. Også deler av strekningen for vannveien etter hovedalternativet vil være nedgravde

rør i et bratt terreng hvor det vil være nødvendig å legge anleggsveien i serpentinsvinger, men dette området kan i større grad tilbakeføres på en god landskapsmessig måte. Av hensyn til bl.a. landskap og friluftsinnteresser anbefaler NVE at det ikke gis tillatelse til senkning av Stjernevatn under normalvannstand i perioden 1. mai til 30. september. NVE viser til at strandlinja rundt Stjernevatn er grunn, og at reguleringshøydene som omsøkt vil skape en reguleringsssone rundt vannet og turrlegge noe areal. NVE vurderer at reguleringen vil bli et inngrep som vil bli synlig i landskapet og ha negative konsekvenser for landskapet. Etter NVEs syn vil hevingen av vannet ha mindre ulemper enn senkningen.

Finnmark Kraft påpeker at de går inn for hovedalternativet da de mener at konsekvensene for enkelte berørte interesser vil være minst ved dette alternativet. Finnmark Kraft mener videre at den foreslåtte reguleringen er beskjeden og at den ikke avviker mye fra den naturlige variasjonen i vannet. Finnmark Kraft viser til at de tidligere har vurdert å søke om en større regulering av Stjernevatn, men at de valgte å ikke gå videre med det på grunn av områdets verdi for jakt, fiske og friluftsliv.

Etter departementets oppfatning har tiltaksområdet verdier for landskap og friluftsliv som må tas hensyn til i konsesjonsvurderingen. Deler av influensområdet har et urørt preg og området oppe ved Stjernevatn er en del brukt til fritidsaktiviteter. Departementet mener at en utbygging etter hovedalternativet vil ha minst ulemper for landskap og friluftsliv, men at også hovedalternativet gir ulemper for landskap og friluftsliv. Departementet mener at de negative konsekvensene av tiltaket for landskap og friluftsliv må tillegges vekt i den samlede konsesjonsvurderingen.

4.5 Kulturminner

Sametinget har befart tiltaksområdet. Det ble registrert totalt 14 kulturminnelokaliteter med til sammen 19 enkeltminner, hvorav flere potensielt kan bli berørt av en utbygging av Stjernevatn kraftverk.

Ifølge Sametinget kan kraftstasjonsplasseringen etter hovedalternativet komme i konflikt med et automatisk fredet kulturminne (hustuft), og en eventuell utbygging må tilpasses for å unngå det. I tillegg er det bl.a. registrert kulturminner rundt Stjernevatn.

Sametinget opplyser at undersøkelsesplikten i henhold til § 9 i kulturminneloven ikke er oppfylt. Det må derfor gjøres ytterligere undersøkelser før en eventuell utbygging.

NVE legger til grunn at det er et visst potensial for ytterligere samiske kulturminner i planområdet. NVE mener at forholdet til kulturminner ikke er avgjørende for anbefalingen.

Finnmark fylkeskommune har i brev til departementet av 22.3.2018 uttalt at de ikke har noen kulturminnefaglige merknader til en utbygging etter hovedalternativet. For alternativ 2 vurderer fylkeskommunen det som sannsynlig at det finnes automatisk freda kulturminner som tidligere ikke er påvist. Finnmark fylkeskommune må derfor gjøre en befaring før endelig uttalelse kan gis for alternativ 2.

Etter departementets syn er ikke forholdet til kulturminner avgjørende i konsesjonsvurderingen for Stjernevatn kraftverk. Ved en ev. tillatelse må forholdet til § 9 i kulturminneloven avklares med Sametinget og fylkeskommunen før innsendelse av detaljplan.

5. Departementets samlede vurdering og konklusjon

I vurderingen av om konsesjon skal gis etter vassdragslovgivningen må det foretas en avveining av fordelene og ulempene ved de omsøkte tiltakene.

Regulering av Stjernevatn og utbygging av Stjernevatn kraftverk kan, på de vilkår som er foreslått i NVEs innstilling, bidra med en årlig fornybar kraftproduksjon på 7,8 GWh. Tiltaket kan også gi positive ringvirkninger lokalt og varige inntekter til søker, grunneier og kommune.

Departementet har merket seg at Alta kommune er negativ til reguleringen av Stjernevatn og at Sametinget har fremmet innsigelse.

Departementet mener at inngrepene i øvre del av tiltaksområdet med regulering av Stjernevatn vil være negative for begge reinbeitedistriktene som bruker området, spesielt i anleggsperioden. Tiltaket vil medføre varige ulemper som fare for usikker is som gjør at risikoen for tap av dyr vil være tilstede, i tillegg til fare for sammenblanding av reinflokker. Reinbeitedistriktene er, etter departementets syn, utsatt for en stor samlet belastning, noe som gjør at selv små tilleggsbelastninger kan få konsekvenser for reindriften i området.

Departementet vil også peke på at reguleringen av Stjernevatn vil være negativt for ørretbestanden i vannet og at en utbygging etter hovedalternativet vil ha noe negative konsekvenser for sjøørret i Store Lerresfjordelva. Deler av influensområdet har et urørt preg og området oppe ved Stjernevatn er en del brukt til fritidsaktiviteter. Departementet mener at en utbygging etter hovedalternativet vil ha minst ulemper for landskap og friluftsliv, men at også hovedalternativet gir ulemper for landskap og friluftsliv.

Departementet mener at en utbygging av Stjernevatn kraftverk, selv med de tilpasninger NVE har foreslått, vil ha negative konsekvenser for reindrift, landskap, friluftsliv, biologisk mangfold og andre interesser.

I den skjønsmessige vurderingen som foretas etter vassdragslovgivningen vurderes miljøkonsekvensene av tiltaket i et helhetlig og langsiktig perspektiv der de samfunnsøkonomiske fordelene avveies mot ulempene prosjektet påfører samfunnet. Departementet mener at en utbygging av Stjernevatn kraftverk etter de foreliggende planer har en lønnsomhet som i liten grad kan bære ulempene for reindrift, landskap og andre allmenne interesser. Etter en helhetsvurdering er departementet kommet til at de samfunnmessige fordelene ved prosjektet er mindre enn skadene og ulempene som påføres natur og miljø og andre allmenne interesser, jf. vannressursloven § 25 og vassdragsreguleringsloven § 5.

6. Departementets vedtak

Søknader fra Finnmark Kraft AS om regulering av Stjernevatn og bygging av Stjernevatn kraftverk avslås.

Dette vedtak kan påklages til Kongen i statsråd innen tre uker, jf. forvaltningsloven § 29. En evt. klage sendes til Olje- og energidepartementet.

Med hilsen

Lars Christian Sæther (e.f.)
avdelingsdirektør

Siri Merethe Fagerheim
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Alta kommune
Finnmarkseiendommen
Fylkesmannen i Troms og Finnmark
Naturvernforbundet i Finnmark / Finnmárkku luonddugáhttenlihttu
Norges vassdrags- og energidirektorat
Sametinget / Sámediggi
Troms og Finnmark fylkeskommune /Romssa ja Finnmárkku fylkkagielda
Reinbeitedistrikt 22
Reinbeitedistrikt 23 B
Bente Sjursen
Inger Johanne Larsen